

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۲۰۵۳ - ق مورخ ۱۳۸۱/۲/۲۸ و پیرو نامه شماره ۸۱/۳۰/۶۲۲ مورخ ۱۳۸۱/۳/۸ :

« طرح منع شکنجه »

مصوب جلسه مورخ هیجدهم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و یک مجلس شورای اسلامی در جلسات شورای نگهبان مطرح شد که با توجه به موارد ذیل :

۱- از نظر شرع مقدس اسلام هر گونه اذیت و آزار به افراد اعم از شکنجه و غیر آن ، حرام است و اقرار مبتنی بر اکراه و اجبار اعتبار شرعی ندارد .

۲- در این طرح بدون ذکر حتی یک مورد از مصادیق شکنجه و ارائه تعریفی از آن مواردی را در حکم شکنجه دانسته است به عبارتی ملاک شکنجه در این طرح مشخص نشده است با این وصف تبیین موارد در حکم شکنجه متناسب با ملاکی که مشخص نشده است قابل تأمل است ، بهر حال مصادیق در حکم شکنجه واقعاً نمی تواند محدود به همین موارد باشد بلکه همه موارد که در حکم شکنجه است محکوم به منع می باشد .

۳- در تراجم مهم و مهم و دوران امر بین افسد و فاسد ، ترجیح اهم و دفع افسد به فاسد ، حکم عقلی و شرعی است و لذا در مواردی مثل آدم ربائی یا بمب گذاری یا مواردی از بندهای ذیل تبصره ماده (۱) ، قاضی ممکن است با توجه به ادله و اسناد و مدارک و قرائن لازم بداند در خصوص اخذ اطلاعات برای حفظ جان جمع کثیری از مردم ، بدون رعایت برخی از بندهای مذکور در ماده (۱) ، اقدام به صدور حکم نماید . چنانکه تصویب کنندگان طرح ، خود در تبصره ذیل ماده (۱) ، مواردی از آنچه را که محکوم به حکم شکنجه دانسته اند ، با شرایطی تجویز کرده اند .

۴- اصول متعدد قانون اساسی من جمله اصول ۳۶ ، ۶۱ ، ۱۵۶ ، ۱۵۹ و ۱۶۶ دلالت دارد بر کشف جرم و تعقیب و مجازات و تعزیر مجرمین و اجرای حدود و مقررات مدون جزائی اسلام و احیای حقوق عامه و رسیدگی و صدور حکم در مورد شکایات و تظلمات و تعدیات توسط قوه قضائیه که اعمال آن و همچنین حکم به مجازات و اجرای آن تنها از طریق دادگاه صالح است یعنی از طریق دادگاههای

دادگستری که طبق موازین اسلامی تشکیل می شوند و احکام آنها باید مستدل و مستند به مواد قانونی و اصولی باشد که بر اساس آن حکم صادر می نمایند و نهایتاً منجر به حفظ حقوق عمومی و گسترش و اجرای عدالت و اقامه حدود الهی می شود. اطلاق مصادیق در حکم شکنجه که در این طرح احصاء شده در مواردی شامل حکم قاضی (که بر اساس اصول مذکور صادر شده است) می گردد.

۵- علاوه بر اصل ۳۸ قانون اساسی که دلالت بر منع شکنجه دارد در قوانین موضوعه منجمله ماده ۵۷۸ قانون مجازات اسلامی علاوه بر منع اذیت و آزار جهت اخذ اقرار برای متخلف مجازات تعیین نموده است و در ذیل ماده ۱۲۹ آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور کیفری آمده است، سؤالات باید مفید و روشن باشد و سؤالات تلقینی یا اغفال یا اکراه و اجبار متهم ممنوع است. شورای نگهبان بعنوان صیانت از قانون اساسی از اصل مذکور پاسداری نموده و قوانین مذکور را مورد تأیید قرار داده است.

۶- در آیین نامه قانونی و مقررات اجرایی سازمان زندانها و اقدامات تأمین کشور که فعلاً مورد عمل است نسبت به موارد طبقه بندی، بهداشت، درمان، انجام فرائض مذهبی، ورزش، فعالیتهای آموزشی، ملاقات، کتابخانه، وسائل ارتباط جمعی و ... توجه شده است.

نظر شورا بشرح زیر اعلام می گردد.

۱- اطلاق کلمه نظایر در بند (۱) و اطلاق بندهای (۲) تا (۶) و بند (۱۳) و بندهای (۱۵) و (۱۷) ماده (۱) چون شامل مواردی میشود که قاضی لازم دانسته و حکم داده باشد از این جهت خلاف موازین شرع شناخته شد.

۲- در تبصره ماده (۱) اختصاص حکم موضوع آن به پنج مورد و همچنین محدود نمودن حکم قاضی به مدتهای مذکور و منحصر نمودن حکم قاضی در موارد (۴) و (۵) به تقاضای وزارت اطلاعات خلاف موازین شرع شناخته شد.

۳- در مورد ماده (۲) باید روشن شود آیا مدلول آن اختصاص به زمان بازداشت موقت دارد یا بعد از آن را نیز شامل می شود و آیا در خصوص بازداشت قبل از حکم نهائی

- است یا بعد از آن ، و آیا محاسبه آن به حکم نهایی تسری پیدا می کند یا خیر ؟ پس از معلوم شدن اظهار نظر خواهد شد .
- ۴ - اطلاق نفی اعتبار مستفاد از ماده (۳) نسبت به مواردی که برای قاضی صحت مفاد اوراق بازجویی احراز شود خلاف موازین شرع شناخته شد .
- ۵ - در ماده (۵) در مواردی که نگهدارنده و یا اعزام کننده مطابق قانون عمل نموده اند مجازات آنان خلاف موازین شرع است و همچنین در مواردی که نگهدارنده قانوناً ملزم به اطاعت از اعزام کننده است و سبب اقوی از مباشر باشد مجازات نگهدارنده خلاف موازین شرع شناخته شد ضمناً اطلاق لزوم اعلام محل نگهداری به وکیل یا خانواده وی در مواردی که قاضی لازم بداند که اطلاع داده نشود خلاف موازین شرع است .
- ۶ - شورای نظارت بر نحوه رفتار زندانیان موضوع ماده (۶) مغایر اصول ۵۷ و ۱۵۶ قانون اساسی شناخته شد .
- ۷ - ماده (۷) مبنیاً بر ماده (۶) ایراد دارد و همچنین در این ماده مشخص نیست که عدم تعقیب و پیگیری قضائی نسبت به انجام وظائف قانونی در حدود مقررات است یا ارتکاب تخلف و جرم را نیز شامل می شود باید معلوم گردد تا اظهار نظر بعمل آید .
- ۸ - اطلاق ماده (۸) نسبت به افرادی که از لحاظ قانونی موظف به ادای شهادت و همکاری نیستند خلاف موازین شرع است . ضمناً با توجه به ایراد مربوط به ماده (۶) این ماده باید اصلاح گردد .
- ۹ - اطلاق ماده (۹) در خصوص لزوم علنی بودن در مواردی که مربوط به استثنائات موضوع اصل ۱۶۵ قانون اساسی است ، مغایر این اصل شناخته شد .

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

(۳۶)